

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. Obecná část

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy a odůvodnění jejích hlavních principů

Řada nových, často technologicky nebo společensky náročných řešení vyžaduje vyzkoušení v praxi (demonstrační projekt) po časově omezenou dobu. Některá taková řešení jsou realizovatelná v rámci stávající legislativy, jiná jsou v oblasti, které legislativa nepokrývá. Nejobtížnější k vyzkoušení jsou inovativní řešení, která nejsou v souladu se stávající legislativou, není možné je vyzkoušet a tím zjistit jejich užitečnost. Týká se to všech oblastí života – např. v oblasti životního prostředí, dopravy nebo energetiky, kdy některá inovativní řešení nesplňují platné právní předpisy, ale z výzkumu nebo z praxe plyne možnost změny. Regulatorní sandbox je institut, který umožňuje pod dohledem regulátora v časově omezeném úseku vykonat experimentální práce, kterými se zjistí životaschopnost a přínosnost daného řešení. Vybočení z rámce stávající legislativy umožňuje experimentální doložka, akt ústředního správního orgánu pro oblast rozvoje techniky a technologií, potvrzující inovativnost návrhu. Zjištění mohou vést následně mj. ke změně stávající legislativy. Tento postup je dosud známý zejména v IT a ve finančních službách, v posledních letech je hojně využíván rovněž u technologických řešení, v energetice a dalších oblastech (jak plyne např. z publikace Making space for Innovation, the handbook for regulatory sandboxes, Federální ministerstvo pro hospodářství a energetiku SRN – BMWi, 2019 a New flexibility for Innovation, BMWi – v současnosti BMWK SRN, 2020). Zásadním přínosem navrhované úpravy je možnost implementace inovativních řešení do praxe regulátorů, tedy zejména ústředních orgánů státní správy a do legislativy tak, aby co nejlépe vyhovovala potřebám životního komfortu obyvatel. Rovněž zavedení regulatorních sandboxů do zákona progresivně ovlivní inovace v klíčových oblastech tak, aby legislativní bariéry nebránily rozvoji v oblasti klíčových inovativních technologií a umožňovaly srovnatelné podmínky pro život obyvatel ČR s ekonomicky vyspělejšími státy Evropské unie.

2. Zahraniční zkušenosti s institutem regulatorních sandboxů

Jak bylo uvedeno výše, významnou zkušenost s regulatorními sandboxy má zejména Spolková republika Německo, za jejíhož předsednictví v EU se tato iniciativa dostala na celoevropskou úroveň. Regulatorní sandbox, v materiálech Evropské komise často překládaný do češtiny jako regulační pískoviště, je již poměrně běžným nástrojem zkoušení nových řešení. Pro potřeby regionálního rozvoje vydalo JRC – výzkumné centrum EK, v roce 2022 publikaci Sandboxing – how to use it to strengthen your local data ecosystem

(viz <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC130555>).

Významnou roli hrají regulatorní sandboxy také v dalších zemích známých úsilím o inovace ve veřejném sektoru (i když sandboxy nejsou určeny jen veřejnému sektoru) – např. ve Velké Británii nebo ve Finsku. Jedním z příkladů je vyzkoušení připravovaného evropského AI act v rámci regulatorního sandboxu ve Španělsku (viz <https://www.pinsentmasons.com/out-law/news/spain-legislates-for-first-eu-ai-act-regulatory-sandbox>)

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná úprava je v souladu s evropskou legislativou (zejména Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory

za slučitelné s vnitřním trhem (dále jen „GBER“) a Sdělení komise (2014/C 198/01) Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací).

4. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Novela nepředpokládá zásadní finanční dopad na státní rozpočet. Projekt regulatorního sandboxu správní orgán či územní samosprávný celek může vytvořit v rámci své působnosti a stávajících agend. Ministerstvo průmyslu a obchodu, jakožto ústřední správní orgán zodpovědný za rozvoj techniky a technologií, následně ve spolupráci s regulátorem vydá experimentální doložku, čímž nicméně nevzniká nová rozsáhlá agenda s dopadem na systemizaci. Dopady sociální či dopady na specifické skupiny obyvatel nebyly identifikovány.

5. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Novela nemá dopad na rovnost mužů a žen ani na princip rovného přístupu. Novela nikterak nenarušuje princip zákazu diskriminace.

6. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Návrh nemá dopad na oblast ochrany osobních údajů a soukromí osob.

7. Zhodnocení korupčních rizik

Institut předpokládá možnost vytvoření regulatorního sandboxu ze strany kteréhokoliv orgánu státní správy či samosprávy v rámci jeho působnosti. Ministerstvo průmyslu a obchodu vydá experimentální doložku ve spolupráci s daným orgánem státní správy či samosprávy. Institut tedy má žádný či minimální korupční potenciál.

8. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh nemá dopad na bezpečnost či obranu státu.

II. Zvláštní část

K Čl. I

K bodu 1 - § 2 odst. 2 písm. o) a písm. p)

Nově doplněná písmena obsahují definici institutu regulatorního sandboxu, který spočívá ve vytvoření experimentálního prostředí pro vyzkoušení inovativního řešení pod dohledem regulátora, a to i v případě, kdy je inovativní řešení dosud mimo rámec regulatorního prostředí dané oblasti.

Experimentální doložka je právním aktem orgánu státní správy zodpovědného za rozvoj techniky a technologií (MPO), který umožní vytvoření výjimky z regulatorního rámce za účelem ověření inovativního

řešení v praxi. Experimentální doložka se vydává ve spolupráci s regulátorem (orgán, v jehož kompetenci je regulace dané oblasti).

K bodu 2 - § 34a

Ustanovení předpokládá možnost vydání experimentální doložky, jakožto vynětí ověření inovativního řešení z konkrétního regulatorního rámce, je-li to pro jeho ověření nutné. Samotný projekt regulatorního sandboxu připravuje příslušný správní orgán v rámci své působnosti, a rovněž monitoruje a vyhodnocuje proces ověření inovativního řešení. Experimentální doložka se vydává pouze v případě nutnosti vynětí projektu z regulatorního rámce. Za účelem transparentnosti takového postupu se předpokládá zveřejnění vydaných experimentálních doložek na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu. Náležitosti experimentální doložky, stejně jako projektu regulatorního sandboxu stanoví prováděcí právní předpis.